

Arlejtési hirdetés... A nagyméltóságú m. k. belügyminiszter...

A fent említett munkálatok fogana... 1. Kőműves földmunkálatok 5337 ft 43 kr.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Vállalkozni kívánók kötelesek az... 50 kros bélyeggel ellátott zárjajánlatukhoz...

A versenytárgyalás alapját képező... munkálatok elnyerésére csupán képzett mesterekből versenyezhetnek.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Folyó évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Négy hasábos petitorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Képviselőjelöltjeink fogadtatása.

Debreczen, június 20.

Debreczen városának polgársága városos ünnepet ült tegnap. Szeretett képviselői, most már képviselőjelöltjei tegnap délután érkeztek meg, hogy az elmúlt országgyűlési szakról beszámoló beszédeiket megtartsák, s kijelöljék az irányt, melyen jövőre haladni fognak.

A fogadtatás a város régi hírnevéhez valóban méltó volt. Arról a lelkesedéssről, melynek a beláthatatlan és megszámlálhatlan fűből álló néptömeg kifejezést adott, csak az birhat fogalommal, ki személyesen jelen volt, s részt vett a fogadtatásban.

Már délután egy órákor kezdett a nép tolongani a vasuti indóházhoz, s ott nemcsak a népkert nyugoti oldalát egész hosszában, s az indóház előtti tért, hanem a peront is zsúfolásig megtöltötte.

E közben bent a városban a függetlenségi-kör előtt kezdett gyülekezni a közönség; a banderium mintegy 400 főre szaporodott, több társulat ifjúsága testületileg saját zászlója alatt csatlakozott a menethez, mely fél háromkor megindult a miokrára az Európa vendéglőhöz ért, oly tömeggé nőtte ki magát, hogy a további haladás csak nagy lassúsággal történhetett.

Kévéssel három óra után a kikergetett közönség végre elhelyezkedett, s mindon vendégeinkkel a vonat megállott, hatalmas éljenriadal keletkezett, mely alig akart szünni. Fájdalom azonban, első választókerületünk jelöltje, Simonyi Ernő betegségére által gátoltatva, ezuttal választói körébe nem jöhetett le, s így csak Helfy Ignác és Mudrony Soma urakat üdvözölték.

Itt a függetlenségi párt küldöttsége és ennek nevében pártelnök Gaál Mihály következő beszéddel üdvözölte a jelölteket:

Gál Mihály beszéde.

Tisztelt követjelölteink! Valamint mindannyiszor, valahányszor szerencséje volt az ország függetlenségét szemelött tartó pártunk követjelöltjeit körében üdvözölni, örömmel szentel ma is. A multakból vett tapasztalatok nyomán merített ezen öröm a jövőbe vetett bizalom által tartatik fenn. Ezen örömet ugyan megzavarja most az, hogy — mint előre is értesítve lettem s általam a párt, Simonyi Ernő képviselőnk ezt alkalommal nem lehet szerencsénk személyesen üdvözölni, de itt van ő lélekben, szellemben közöttünk, mert már az ő szellemét teljesen elsajátította a debreczeni függetlenségi párt. Ezen pártunk örömet, hasztalan keresnék szavakat, nem vagyok képes esetelni, megfogják látni önk maguk, hogy mennyi lelkesedéssel van azon képviselők iránt, a kik az ő általuk táplált elvet minden ellenállás dacára oly vitézül védtek. En ennek a magyar városnak, a mely zászlóvivője ezen vidéknek, ezen városnak polgárait ugy ismerem, hogy mint magok függetlenek, ugy egyedüli óhajuk az, hogy a haza is független legyen. Ezen a téren megfogjátok látni azon örömet, a melyet minden oldalról tapasztalni lehet, én most azt sem esetelni nem tudnán, sem az időt nem akarom tovább igénybe venni, csak azt kívánom, hogy az isten éltesen benneteket, mi keblünkre soritva örömmel üdvözölünk. (Hosszasan tartó éljenzés.)

Erre Helfy Ignác következőleg válaszolt: —

Helfy Ignác válasza Gál Mihálynak.

Tisztelt uraim! Üdvözlöm önöket a magam és a jelenlevő Mudrony Soma, valamint a távol levő Simonyi Ernő barátaim nevében is. Ez utóbbira vonatkozólag mondhatom, hogy ha valaki sajnálja, hogy jelen nem lehet, ugy bizonyára ő az. De nemcsak saját személye iránti kötelessége, hanem — a mint ugy hiszem önk elnökének is megírta — a haza iránti kötelessége; kötelessége magát kimélni, hogy majd ép egészséggel sikra szállhasson. — Méltóztatott mondani, hogy ünnepeket ünnepe; nekünk is ünnepe ez, mert az a kitartás, a melylyel Debreczen polgárai küzdenek szent zászlójuk mellett, bizostanuk minket arról, hogy keblőkből még nem aludt ki a lelkesedés szent lángja. — Engedjék meg ez alkalommal — miután pár negyed óra múlva lesz alkalmam bővebben nyilatkozni, hogy azzal zárjam be beszédemet, hogy óhajtom, hogy a küszöbön álló választások nemcsak Debreczen városának független polgáira, hanem az egész Magyarországra nézve ünneppé váljanak.

Ezután jelölteinket, régi szokás szerint, őt fogatu paraszt szekeren hozta be a városba a küldöttség, mintegy 25 ezer ember által körülvetve. — A menet csak nagy nehezen indulhatott meg, oly nagy volt a tömegesülés; a merre a menet haladt, házak ablakai, háztetők, tőmve voltak közönséggel, s az érkezeteket minden oldalról üdvözölték. A bevonulás másfél óráig tartott, s beérkezve, jelölteinket kevés pihenés után a városi háza előtti téren Feldiszített emelvényen tartott rendkívüli hatás és tetszés közepette beszámoló beszédeiket, melyeket alább egész terjedelemben közlünk:

Helfy Ignác beszéde.

Szabad kir. Debreczen város lelkes polgárai! Üdvözlöm önöket és üdvözlöm önöket nemcsak a magam, de tisztelt barátom Simonyi Ernő nevében is, ki végzetlenül sajnálja, hogy gyengesége miatt ez uttal nem lehetett szerencséje önk körében megjelenni. Megvagyok győződve, hogy önk is, aként fognak érezni, mint mi, személyes barátai, hogy neki, nemcsak saját személye iránti kötelességből kell, hogy magát kimélje, de ő neki a hazaszeretet, a haza iránti kötelesség is parancsolja, hogy magát kimélje, igyekezzék egészségét helyreállítani, ugy hogy ujult erővel élhessen azon ügynek, melynek egész életét szentelte. — Egyébiránt igen jól méltóztatnak tudni, önknek a lefolyt országgyűlés alatt három képviselőjük volt, mindhárom egy ugyanazon elven állott, és így a miken én és Mudrony Soma tisztelt barátom itt elmondandók leszünk, aként fogadhatják, mintha azokat maga Simonyi Ernő is mondaná mert azokat ő is előre alá írja. (Éljenzés.) (Itt a szokatlanul hosszú harangozás miatt a beszéd csaknem egy óra hosszáig félbeszakított.)

Köszönjük tisztelt uraim! hogy szívesek voltak beszédeink meghallgatása végett a meglehetősen hosszú szünetet itt bevárni. (Halljuk)

Tisztelt polgártársaim!

Nagy hadjárat előestéjén jelentünk meg önk körében.

Nagy hadjárat készül a képviselőválasztások terén ország szeri.

Általában a választások minden alkotmányos országban, és hazánkban is mindig igen nagy mozgalommal és meglehetősen nagy szenvedéllyel szoktak folyni.

Ezuttal kivételesen mozgalmas és kivételesen nagy és heves lesz a harc. Nem mi tettük és tesszük oly hevesse, hanem tette a kormány, tette a kormány elnök.

Már a mult évben, a mult év őszén a pénzügyminiszter, midőn az állam költségvetést beterjesztette, anélkül hogy kellő alkalom lett volna rá, szózatot intézett az országgyűlés többi pártjaihoz, felszólítva őket, hogy a kormánypárttal egyesüljenek azon czélból, hogy a függetlenségi pártnak megszaporodását megakadályozzák.

Még világosabban adott ennek kifejezést a miniszterelnök, önk hadjani képviselője Tisza Kálmán (zaj) új év első napján, midőn barátai ötlet az új év alkalmából üdvözölni mentek.

Megragadta az alkalmat, hogy felhívja őket, miszerint a legközelebbi választásoknál, melyek még akkor távol voltak, hogy minden erejüket feszítsék meg arra nézve, hogy a mi pártunknak terjedését megakadályozzák, minden ember, minden hazafi, — így mondá, — kinek Magyarországot alkotmánya, alkotmányos fejlődése szívén fekszik, kell hogy arra a czélra törekedjék, hogy ez a párt, a melyhez én és Mudrony Soma és Simonyi Ernő barátaim is tartozunk, hogy ez a párt valahogy többségre ne jusson.

Tisztelt polgártársaim, mi mint méltóztatnak tudni, nem vagyunk: ma született párt.

A mióta az új alkotmányos korszak kezdődik, a mi pártunk mindég létezett és működött az országgyűlésen épen ugy, épen olyan hévvel, meggyőződéssel mint ma.

A különbség csak az, hogy kezdetben csak heten voltunk kik védelmetzük ezen szent elveket, ma, vagyis a lefolyt országgyűlés végén körülbelül 80-an (éljenzés) vagyunk.

Azóta akárhányszor megtörtént, — önk, a kikről tudom, hogy olvassák a hírlapokat, figyelemmel kísérik azt, a mi az országgyűlésen történik — nagyon jól tudják, hogy akárhányszor megtörtént, hogy a kormány vagy a kormány párt szemből állván a másik ellenzéki párttal az ugynevezett habarék párttal, számtalanszor mondá, hogy azt sem tudják azok a mit akarnak, mert egy alapon állván, nem elvi kérdések, hanem személyes érdekek forognak fen náluk.

A független párttal szemben nem nyilatkoztak így, mert itt nem a személyért hanem az elvért választattak a képviselők; az a képviselő a ki így fejezte kimagát, kalapot emel, mint mondá, a független párt előtt; de nem hiszi hogy elvei ez idő szerint keresztül vihetők, de elveiket tiszteli becsüli, és azok mind becsületes emberek, elveik a sziveikbe vannak vésvé. Így megdicsérték minket számtalanszor az ország házában.

De mióta a hét ember kinötte magát 80-ra, megszüntünk derék legények lenni, azóta nem dicsérnek, hanem ellenkezőleg veszedelmesekké váltunk, maga a kormány elnök félre veri a harangot, a haza veszedelmében van, a függetlenségi párt szaporodik.

Hát kérдем öntől tisztelt polgártársaim, kik épen ugy szoktak gondolkozni, mint azon urak, és mi oda fen, kérдем, vajjon mi történt olyan mi bennünk vagy legalább a független párt kebelében, a mi ezen óriás változást előidézte. —

Nem hirdetjük e ma ugyanazon elveket, melyeket hirdettünk akkor, a mikor heten voltunk, és a melyeket hirdett maga Tisza Kálmán? — Avagy talán az igazság megszűnik igazság lenni, mert több ember hirdeti? Én az ellenkezőt hiszem. (Ugy van) Nem! nem ebben rejlik a titok kulcsa; nem is a hazát érintette, mikor azt mondotta, hogy veszedelmében van a haza; hanem a maga pártját, a kormányt értette; az van a veszedelmében, mikor a függetlenségi párt jut többségre.

Elég az hozzá, hogy a kormány első volt, mely oda dobta a keztyűt, ideje korán hadat izent. Mi felvettük a keztyűt, és azt látom, hála Istennek, ezen rengeteg

népgyűlésből, hogy önk csatakeszen vannak. (Ugy van)

Es örömmel jelenthetem, nem állanak önk egyedül. Bejártam az ország nagy részét, és lelki örömmel láttam, hogy az egész ország népe csatakeszen áll a legközelebbi választásokra (ugy van) Egyébiránt nem tagadom, hogy esatakeszen állott volna még akkor is, ha a miniszter elnök nem dobta volna oda a keztyűt, ha nem ő lett volna is a kihívó. Készek lettek volna a csatára a polgárok, mert készítette volna arra, nem a mit mi hirdettünk, nem a mit mi cselekszünk, hanem a mit a kormány cselekszik. Ha végig nézünk a lefolyt országgyűlés működésén, azt látjuk, hogy vastag kötetekre mennek a törvények, melyek ezen rövid három év alatt megalkottattak az országgyűlés által. Felis volt említve az egyik ellenfelünk által, hogy hat vastag kötetre megy az utolsó országgyűlés által teremtett törvények összege.

Az igaz uraim! És ha egy népek boldogsága csakis a törvények mennyiségétől, sokaságától függene, akkor a magyar népek okvetlenül a legboldogabbnak kellene lenni széles e nagy világon, mert annyi törvényt sehol nem gyártanak, mint nálunk. De nem a sokaság, hanem a minőség a fő dolog. Ha pedig vizsgáljuk, minők azon törvények, melyeket alkotott ezen országgyűlés, az tapasztaljuk, hogy vannak ugyan köztük jó törvények is, hogy nem állitom, hogy mind az a hat vastag kötet rossz törvény. Van közte néhány jó, különösen némely, a mi az új vasutakra vonatkozik, némely a mi a közlekedési eszközökre, közoktatásra, a népiskolában kötelezővé tett magyar nyelvre vonatkozik és néhány más törvény, melyeket most előhozni nem akarok; valamint nem fogom azokat sem elő sorolni a méltányosság szempontjából, a melyeket rosszaknak kell jeleznem. Ezen jó törvényekhez én is és velem az egész párt szívesen hozzá járult. Nemcsak nem ellenzettk, de igyekeztünk annak megalkotásához hozzá járulni, hogy az mentül előbb törvényerőre emelkedjék.

De fájdalom! ezeknek a száma vajmi csekély. Ha végig mehetnék a többi törvények végetlen hoszu során, bebizonyítanám, hogy azok mind nem az ország javára, hanem a kormány megerősítésé, megszilárdításá czéljából hoztak meg.

Ha megnézzük önk mindazon törvényeket, melyek a közigazgatásra vonatkozólag hoztak, hogy alig van azoknak más czélja, központosítani az egész közigazgatást a kormány kezében, ugy hogy az ő szála benyuljanak a legutolsó faluskába is.

Ha végig mennek az igazságszolgáltatás terén, azt fogják látni, hogy ahelyett hogy igyekezett volna a kormány olyan törvényekről gondoskodni, melyeknél fogva az igazságszolgáltatás egyszerűsítették, olcsóvá tétessék, ugy hogy a szegény polgár, kinek peres ügye van, képes legyen az ügy nagyságához mért áldozattal, csekély áldozattal igazságot kapni, ahelyett, hogy igyekezett volna olyan igazságszolgáltatási rendszereket hozni be, hogy maga az ügyvéd tájékozhatta magát a követendő eljárásra, ahelyett, hogy törvényt törvényre, határozatot határozatra halmoz, melyeknél fogva az igazságszolgáltatás, ha sikerül, oly drága, hogy az illető peres inkább lemond a peréről, mert kiderült, hogy a nyert összeg kisebb a költségeknél, melyeket okozott. A helyett, hogy igyekezett volna ezen a téren segíteni, hozott olyan törvényeket, melyek lehetővé tesszik, hogy a bírakra nézve is közvetlen befolyást gyakorolhasson.

Ha megnézzük például a hozott törvények közt, a rendészeti, közbiztonsági törvényeket, azt fogjuk látni, hogy a közbiztonság utolsó sorban áll, a fő dolog az, hogy a kormány kezébe kerüljön a közbiztonság felett örkődő közegeket, hogy azokkal rendelkezeshessék.

MINDENNEMŰ titkos betegségek... Weisz Gyula specialista gyógyszerész... Pain-Expeller... Kapható Debreczenben: Dr. Rothnek V. gyógyszerész urnál s csaknem minden nagyobb városi gyógyszerertárban.

Ha megnéznék a zsandártörvényt, melyet hozott, — megfogják győződni, hogy oly rendkívüli költségekbe mázolt bele a kormány, a milyen még nem volt. Mert sok rossz állapotot lehet jelezni, de nem lehet állítani, hogy a közbiztonság annyira veszélyeztetett lett volna, hogy ily költséggel járó intézkedéseket kellett volna behozni.

Arra való tehát ez uraim, hogy mindenütt legyen mentül több eszköz a kezében, melylyel nyomást gyakoroljon a népre, a polgárokra, a választókra. Ugy hogy én nem habozom kijelenteni, midőn a lefolyt országgyűlésnek működését, annak eredményét összegezem, nem habozom kijelenteni, hogy minden törvény egy kortesfogás volt, nem habozok kijelenteni azt, hogy az egész törvényhozás kortesfogásra használtatott fel. (Ugy van!) És hogy jó kortesfogás, bizonyítja az, hogy daozára a nép elszegényedésének, a mely odáig jutott, hogy ezen isten áldott földről a földműves, hogy kenyerét megszerezze, ki kezd vándorolni, hogy mondom daozára ennek, ez a kormány fenn áll, és ma erősebben, mint a múltban, ezen kortes eszközöknek köszönheti.

És tisztelt polgártársaim előkészítette most is az utat, a választások céljából, Csak néhány példát említek.

Méltóztatnak tudni, itt különösen Debreczen városában, hol annyi iparos van, hogy 1872, óta, a mióta az ipartörvény behozatott, általánossá és minden nap általánosabbá válik a panasz, hogy a az ipartörvény, az iparos osztály érdekeinek sohase felelt meg. Belátja ma mindenki az országban, hogy az ugrás, melyet a törvényhozás tett, a legszorosabb ozhérendszerről a legkorlátlanabb iparszabadságra, veszedelmes, halálos ugrás volt. De belátják másrészt a gondolkodó emberek, s mindazok, kik iparral foglalkoznak, hogy épen oly hiba volna most 8 év után oly ugrást tenni visszafelé, ez megint oly halálos volna.

Belátja mindenki, hogy a jelen állapot fenntarthatatlan, ezen változtatni kell, még pedig gyökeresen. Kell szervezni az iparos viszonyait, rendezni a viszonyokat a mester és legény, a mester és tanonc között; módot kell nyújtani, életképes eszközöket nyújtani, hogy működhesenek, az ön hatóságnak bizonyos fokával kell felruházni, amennyiben mások jogaiba nem ütköznek, mások szabadságát nem sérti, hogy a magok érdekeit, a melyek nagy részben az állam érdekei is, előmozdíthassák.

Ezen ügyben a panasz foly hosszú éveken át, és alig volt az országgyűlésnek egy tagja, a ki a baj orvoslásának szükségességét be nem látta.

És mit tett a kormány? Össze hívott enqueteket, értekezleteket. Hosszu időn át folyt a tanácskozás, de utóvégre is annyira tisztába jött mindenki, hogy nyolcz nap alatt azon értekezlet bármely tagja képes lett volna javaslatot terjeszteni be az országgyűlés elé.

És midőn én interpelláltam a kormányt, hogy miután már ennyit értekezletezett, miért nem nyújt be javaslatot; akkor Kemény Gábor előállott, hogy igaz, hogy sokat tanulmányozta, de az úgy fontoságánál fogva még tovább is tanulmányoznia kell, de megígérte, hogy a jövő országgyűlés alkalmával be fogja nyújtani javaslatát.

No hát én nem ringattam magam azon reményben, én azon reménynek adtam kifejezést, hogy nem fogja benyújtani, mert nem lesz benyújtva, akkor talán mi fogjuk benyújtani (Eljenzés) a törvényt. Hogy ez mennyiben fog teljesedni, természetesen Magyarország népétől függ, hogy miként fog a nép dönteni, nem tudom, próféta nem vagyok. De ha kutatjuk, mi lehet a kormány ezen eljárásának a célja, miért tartott annyit értekezletet, miért nem nyújtott be javaslatot, megmagyarázhatjuk, hogy nagyon jó kortes fogás volt. — Tette mindazt azért, hogy megmutassa, mennyire szíven hordja az ő ügyöket, hogy minél több szavazatot gyűjtjön. De miután az országban két nézet van; egyik egy alakban, másik más alakban tartja jobbnak: azt mondja, hogy nem mond semmit, ha fel lép olyan helyen, a hol így szeretnék, azt fogja mondani, hogy ő is így akarja; ha más helyen másként óhajtják, azt mondja, hiszen én is épen azt akarom.

És én játéknak nevezem, melyet a kormány magával a törvényhozással és az állam élet-erejét képező tisztelőre méltó iparos osztállyal üz.

Mondok egy más példát, ugy a mint eszembe jut, mert a választék oly nagy, hogy akármerre nyúl az ember, mindenütt akad a kezébe.

Méltóztatnak tudni, legalább azok, kik olvassák a hírlapokat, tudják, hogy

ül a magyar országgyűlésen egy képviselő kormány párt padjain, Istóczy, a kinek az a bogera, hogy gyűlöli, nem beszél más tárgyról, csak akkor szól, midőn alkalma van gyűlöletet hirdetni az ország egy felekezete ellen, az izraeliták ellen.

Az az ember ott ül és üzi ezen mesterségét 6 éven át anélkül hogy észbe jutott volna csak egynek is azon nagy párt tagjai közül kijelenteni, hogy uraim, ez az ember pártunkhoz tartozik ugyan, de én az ő felekezeti bogarait nem osztom; már pedig a közönséges példabeszéd szerint, a ki halgat az beleegyezik.

Amde közelednek a választások, ezen nagyválasztások, melyeknél a miniszterelnök mondása szerint élethalál harez folyik. És a kormány belátja, hogy az urnának nincs vallása, hogy a nem keresztelt szavazások annyit nyomnak, mint a keresztelték.

Módot kellett keresni, hogy az izraelitákat megnyerjék a kormánynak. Benyújtanak a polgári házasságból egy szakaszt, hogy a keresztény és izraelita közt házasság jöhet létre, erre nézve törvények hozassanak; de gondolkoztak róla hogy a törvény javaslat csak javaslat maradjon, törvény ere ne emelkedjék.

Es evel eléri kettős célját. A zaidóknak ezt mondja, no látjátok, milyen szabadelvű vagyok, véget akarok vetni a középkori állapotoknak, bevezetlek beneteket mint minden más felekezetet, szívesen fekszik a ti ügyetek.

Másfelől pedig azoknak, kiknek ez nem tetszik, — bizonyos egyház főnököknek, kiknek nagy jószágok vannak, kik ennél fogva sok emberrel, szavazattal rendelkeznek, — azt mondja hiszen barátom ez csak kortes fogás volt, nem törvény ez, nem is engedem, hogy törvényé váljék. Ilyen politicus a kormány eljárása; ezekre használja az országgyűlést.

És én sokkal nagyobb bünnel vádoló a kormányt, hogy nemcsak ilyen ígéretekkel, hanem is ilyen intézkedésekkel él vissza, de vissza él az rá ruházott hatalommal, visszaél sok olyannal, mely az állam vagyonát képezi, mit az állam érdekében szabad értékesíteni.

Igy például merő korteskedésből hol egyik, hol másik városnak ígérnek egy nyilvános intézetet.

A város melynek ígéri, hogy fog kapni egy jó gimnáziumot, a másiknak, hogy ha jól viseli magát, királyi táblát, megint egy más knak, ha a kormányt partalja egy bank filialt, negyediknek valamely leány iskolát, egész vidéknek egy kis csatornázást, egy új vasutat.

Uraim! Én azt hiszem, hogy ezen dolgokkal, melyek az ország vagyonát képezik, egy kormánynak nem szabad a maga érdekében így eljárni. Az egyik legfontosabb hivatása a kormánynak az országot jó intézetekkel ellátni. Ha van város, vagy vidék a melynek anyagi és szellemi fejlődése ezelszerűbbé teszi ennek vagy annak az intézetnek felállítását, kötelessége ott azt fel állítani, bármely párt-hoz tartozik.

Ha pedig egyik másik városnak nincsenek meg feltételei, melyek szükségese, akkor nem szabad hogy oda tegye, hogy az ország pénzét így pazarolja.

Sőt a kormánynak ily ígéréte két élű, vagyis hogy egy oszappal két legyen ver, hogy megígéri az egyik városnak hogy a másik intézetét át fogja tenni: épen ma olvastam, hogy Nagy Várad kérvényt intézett Tisza Kálmánhoz, mint belügyminiszterhez, minek folytán a kormány párt, — és miután a kormány van felléptetve — tehát maga a kormány Nagy-Váradnak megígérte, hogy azon esetre ha megválasztatik nemcsak megkapja a királyi táblát — mi ide is ígérték — de a pénzügyigazgatóságot is át fogják innen tenni Nagy Váradra.

Ez egy kormányhoz nem méltó korteskedés. Mi nem ily uton akarunk többségre jutni, mi nem mondjuk, hogy ígérjük ezt vagy amazt, épen ellenkezőleg azal, hogy mint állítánk, mindent rózsaszínen festünk.

Igértem e én valaha valamit különösen e városnak kedvezményeül. Én megígértem, hogy tölem telhetőleg támogatni fogom Debreczen speciális érdekeit, de hozzá tettem, hogy támogatni fogom annyiban amennyiben az országnak közérdekeivel össze nem ütköznek.

De ígérni egyik városnak vagy az ország egyik vidékének a másik érdekeinek rovására, nem hazafias eljárás.

Tisztelt polgártársaim!

Az elmondottakkal én nagyban jeleztem a kormány eljárását egész irányát. Kell azonban némelyeket lehető rövidséggel elmondani a kézzel foghatóbb és fontosabb dolgokra nézve, melyek még az ugynevezett programra át térnek.

Méltóztatnak tudni, hogy hosszú éveken át, de különösen, a mióta Tisza Kálmán az ország kormányát át vette, mint mondta, azon célból, hogy az ország pénzügyeit rendezze, hogy azon rengeteg adósságokat elenyésztesse, azóta épen az ellenkező történt. Az adók évről évre szaporodtak, és — a mi bámulatos — az adókkal együtt az adósságok is.

Majdnem kétségbe volt esve az ország a pénzügyi nyomor miatt. Most ha megjelennek itt a jobboldali jelöltek, díszelkedni fognak a pénzügyi rózsás helyzetrel, azt fogják mondani, hogy uszunk a pénzben, hogy a magyar érték papír emelkedik, olyan a hitelünk, mint nem volt soha, a pénzügyminiszter csak úgy fürdik a milliókban, a milliók csak úgy repülnek. Repülnek, az bizonyos, mint a madarak, de repülnek a papíron annyira, hogy nem is lehet meg fogni, és a pénzügyminiszter rendelkezik a milliókkal.

De én őszintén és határozottan megvallom, mint kijelentettem az országgyűlésen, hogy én a helyett, hogy ezen állapot örvendjek, mély aggodalommal látom, és hiszem, hogy aggodalommal kell hogy nézzem minden hazafi épen ezen állapot-nál fogva ezen nem természetes állapotra.

Tisztelt uraim! nem természetes állapot, hogy a papír értéke napról napra emelkedik, akkor a mikor a realitásoknak, a földnek, kereskedelmi ipari cikkeknek értéke napról napra süllyed. — Nem természetes és fen nem tartható állapot, és látjuk megújulni azon korszakot, mely volt 8 évvel ezelőtt, midőn Bécsben fényes kiállítás volt azon ezelőből, hogy felhívja Európát, hogy mutassa pompás sétatányait. Az a rövid idő elég volt, hogy a világ a pompás város koldus voltát lássa, és lássa, hogy a sok palota adósságból épült. Nagyon félek hogy ugyanazon állapot áll be minálunk is. És ha beáll, a kormánynak köszönheti. Azt mondom uraim, mert a kormány a tőzsde játékra adta magát, az a legszűnyább fajja a pénz szerzésnek.

Méltóztatnak tudni, hogy Magyarország kibocsátott arany járadékot 6%-re azaz hogy száztól fizet 6-ot. Most hogy az európai viszonyok folytán a világ piacon a pénz összegyűlt, olesóvá vált mindenütt, azt mondja mindenki, hogy nincs ok rá, hogy miért fizet 6%-et, mikor kap 3—4%-re is pénzt mint a többi állam. A pénzügyminiszter alkuba bocsátkozik és megkötött egy szerződést, melynek alapján a 6%-es helyett kibocsát 4%-es arany járadékot, és azal áll elő, no immár nem fizetünk 6%-et hanem 4%-et, tehát megkímélünk évenként 2 $\frac{1}{2}$ milliót. Hát uraim ez a szédülés a legszűnyább. Nem így, hogy 4%-ot fizetünk, eladta a pénzügyminiszter az új arany járadékot 75—78 arfolyam mellett, következésképp nem száz frt után fizetünk 4 frtot, hanem 75—78 frt után. Ez uraim 5 $\frac{1}{2}$ %. Elfogják felejteni azon szabadelvű képviselő jelölt urak elmondani önöknek, hogy 400 millió frt adósságunk volt és 4%-et adtunk ki, igen de már nem 400-at, hanem 540-et írunk alá.

Hát ez azon eljárás, melyet az uszoras követ, mikor kiszivta áldozatát, mikor tehetetlen, nem képes fizetni, akkor ki-mélni. Kedves mosolygással mondja neki, ne busuljon, nem akarom én önt megölni, kifosztani mindenéből, fizetett eddig ezer forint után százat, hát beérem ezután 50-el-20-al, csak írjon alá váltót 3000 frtről.

Ilyen eljárást lehetetlen szédülésnek nem bélyegeznünk. Lehetetlen. Beszélnek milliókról, az ország felvirágzásáról, és látjuk, hogy alig telik Pesten egy hónap, hogy új bank ne jöjjön létre, nem tudunk mit csinálni a pénzzel. Uraim, a ki gondolkozott valaha a közigazgatásról, vagy olvasott róla, tudni fogja, hogy a bankok csak arra valók, a hitelintézetek arra valók, hogy az iparnak, kereskedelemnek virágzását előmozdítsák, ha megszorul s nem képes bevárni míg portékájáért a pénzt megkapja, hogy előre mehessen, időközben kell hogy pénzt kaplasson egy intézetnél. De minálunk nem így van a dolog, mert akkor az iparnak, kereskedelemnek, virágozni kellene, de látjuk, hogy az a kevés is tönkre megy, a mi volt. Ha virágozának, akkor új gyáraknak kellene előállni, mint Ausztriában, de a mi kevés volt is elpusztul, megszűnik.

Mígálunk tehát nem eszköz mint kellene lenni, hanem öncélja egy esopor-nak, mely megalapittatik a fillérekből, a mi történik, azal gondoljanak a részvényesek. Tisztelt polgártársaim! Ennyi talán elég a multra és jelen helyzetre vonatkozólag.

Egyik főkötelességünk most mikor új választásról van szó, s arról vajjon megmaradnak e eddigi képviselőik mellett, vagy átmenjenek a szabadelvű párt-hoz, — nekem első kötelességem volna szembe

szállani a kormány programjával; elmondani önöknek, itt van a kormány programja, itt van az enyém, válasszanak a kettő közül, mert a választásnál az elvöl van szó, nem arról, vajjon Simonyi Ernő-e vagy Körösi Sándor, Helfy Ignác-e vagy Kiv Lajos, Mudrony Soma-e vagy Tisza Kálmánnak hívják a jelölteket. Mert mindnyájan egyenlők vagyunk, ma beszélünk, holnap halottak lehetünk.

De az elvek nen halnak meg, azok élnek, győzni fognak.

Tehát mikor önök választani fognak, igaz, hogy nevet mondanak mert minden embernek kell hogy legyen neve, de a fő dolog nem a név, hanem a program.

Kellene, hogy a kormány programjával szemben kifejténem a magamét. De lehetetlen; mert a kormánynak nincs programja, sőt az alkotmányos parlamentáris szokással ellenkezőleg ezuttal maga a kormány elnök se mond programot sehol az országban. Így tehát nem maradna más, mint a kormánynak jóvendőbeli eslekedeteit a multakhoz mérni és azokból következtetni, hogy bizony jobban nem fognak folyni a dolgok mint eddig, de valószínűleg rosszabbul.

Itt Debreczen városában azonban kivételek állapotban voltak. Igaz hogy a kormány nem mondott programot és maga kormányelnök az egyik képviselő-jelölt Körösi Sándor urnak engedte át, ez adta elő programját apr. 18-án. — Ez itt kezeim között van, ezzel kell tehát foglalkoznom.

Az ország hosszú éveken át megszotha volt Debreczen város első kerületének képviselőjét mint pártvezért tekinteni. Miután a kormányelnök nem szólott, ebből azt kell következtetnem, hogy ma a szabadelvű párt első vezére átengedte a vezérseget Körösi urnak (Derültség.) Engedjék meg, hogy azon tisztelettel szóljak az ő általa felállított programhoz a mely méltán megérdemli azt, ki egy ilyen országos pártnak vezére.

Körösi ur szemlét tartott a különböző pártok felett s kegyesen méltóztatott mi róluuk is megemlékezni; elmondja, hogy volt idő, midőn ő is azt akarta, amit mi akarunk; de miután meg lett kötte a 67-iki törvény, ő már akkor észszerűtlennek találta, hogy tovább is válogasson az eszköz jogi kérdéseben.

Sőt tovább megy, ő azt mondja, hogy jövőre is óhajtja, csak hogy ezen perczet nem látja alkalmasnak. Szóval azt mondja, erősödjünk, menjünk szépen előre, majd ha erősek leszünk, akkor igyekeznünk fogunk ezt a programot szerezni vissza. Azal fejezi be beszédét, hogy lesz e földön rendezett magyar állam, hatalmas és vagyonos magyar nemzet lesz e földön és úgy, akkor megfogja szerezni azon állást, mely minket történelmileg is jogilag megillet.

De hiszen uraim! épen ez az a mit mi akarunk. Mi akarjuk, hogy a magyar állam legyen hatalmas, legyen vagyonos; hiszen épen ez a mi programunk; az a ezél a miért küzdünk.

A tisztelt ellenjelölt tanár ur rozskedvt volt, midőn elmondotta programját és megértette a polgárokkal, hogy nem szivesen megy bele az országgyűlésbe. Idézem szavait, ne hogy valaki azt mondja, hogy ráfogom: „Tisztelt polgártársaim, arra hívak fel, hogy tudományos munkásságotat félbeszakítsa, az ideigátató politikai küzdtérre lépjen, a féket vesztett politikai élet o c s m á n y z a j á b a vegyüljék.” No már ezen oknál fogva s tiszta felebaráti szeretetnél fogva kérem önököt, hagyják békén a tisztelt tanár urat, ne izgassák idegeit, maradjanak meg Simonyi Ernő mellett kinek erős idegei vannak (Viharos eljenzés!) Felkiáltások: úgy lesz!) és a ki azon zajt nem találja ocsmányságnak, hanem olyannak, a melyből előbb-utóbb a haza boldogsága kerül ki.

Még egy másik dolog van az ő beszédének bevezető soráiban, a mely mutatja, hogy rozskedvt s haragos volt. Jelmeznék a pártokat, azt mondja, hogy: „Nálunk ma a hazája boldogítására törekvő igaz hazafi, mint a milyennek én Tisza Kálmánt tartom, az elámitottak, a félrevezetettek ezrei által hazafülnök kiáltatik ki; hazánkban ma a tudatlanság irányt akar adni a tiszta hazaszeretettől áthatott bölcseségnek.”

Már kérem szépen, kezdetben nem tudtam elképzelni, kit ért ezen tudatlanság alatt, mert ilyen sértést nem lehet várni mivel t okos ember től. De miután többször felemliti Tisza Kálmán feneketlen bölcsességét, és miután azt mondja, hogy a tudatlanság akarja magához ragadni a kormány rudat, világos, hogy a tudatlanság alatt Tisza Kálmán ellenfeleit értette. Én köszönöm a bököt részemről;

felfogás dol állítottuk, h igyekeztünk hetségünk s voltam tudn mit fogok végre is az anyagi érde tán ezen ké ságban miót szoktam fog részére a be vonatkozik.

találtam. Az ur, hogy mi kormányt, a defizitje vo tanár urtól, ban a 61 m investioió, m hát 40 millió

Azt me ur, hogy az talt építettü folytán 10 n lett fizetni. A ki s így csak 10 millió hé millió 650 e

Azt m kinek neve i millió defiozi jelen évben fogyasztási a dukáltatik. az ellenjelölt bankok nem ében nem l fiozit; a jelen ott van a b látni fogja be 35 — 36 mill tagja szerint, tisztelem becs szerencsém is mint tanár ig deániában, de litikához, ugi poli ért sem i

És csak mivel ember a melyeknek zonyithatja ak all Simonyi m a g y a r á l vetés a ki

Tisztelt igen sok tárg de tekintettel Mudrony Som mondani valój ben öt minde gedjék meg a közeledjem.

Én csak hogy holnap, jobb oldali társait itt köz előtti padra látni, a mit ő beszélt, beszél ugyanazokat is mondott.

Hát tisz tam vádolni a az urak igaza mondtam, neu mondani utat.

Nem tar kik valahány programmal lé egész életem. azon elvet, me koromból küzde kopaszodtam, z al fognak ko

Az a pró szóval kimondt gyarország leg gyen ország, s legyen magyar legns, melyet tütöttek. (Eljenz

Nem kéte gártársaim, hog önöknek sem programm teki teket nem tet teszek. Nem ig tunk többségre lani s paradiso Uraim! annál túl tovább tart annyira tönkre még esztendeig kat nehéz les kormánynak is.

Lesz adó lenségi párt jut fogunk a polg

